

กุหลาบแวร์ซายส์ (La Rose de Versailles): การแหกกฎทางเพศ ชนชั้น และอำนาจการปกครอง ที่ตรึงใจผู้อ่านทั่วโลกกว่า 4 ทศวรรษ

การ์ตูนญี่ปุ่น (comic book) ที่ได้รับการกล่าวขวัญถึงไปทั่วโลกมากกว่า 40 ปี ได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศหลายภาษา และเล่าขานเรื่องราวข้ามสื่อ (transmedia) ที่หลากหลายมาจนปัจจุบัน จะเป็นหนังสือการ์ตูนธรรมดาได้อย่างไร

ภาพที่ 1: หนังสือการ์ตูนเรื่อง กุหลาบแวร์ซายส์ ฉบับภาษาญี่ปุ่น

ชื่อที่ดังไกลไปถึงอีกซีกโลก

ย้อนกลับไปในปี 2515 นิตยสาร มาร์กาเร็ต ของสำนักพิมพ์ชูเอฉะ (Shueisha) ของญี่ปุ่นได้ตีพิมพ์การ์ตูนอิงประวัติศาสตร์เรื่องยาวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก (love interest) เรื่อง กุหลาบแวร์ซายส์ (La Rose de Versailles) ของริโยโกะ อิเคดะ (Riyoko Ikeda) ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างสูงในทันทีที่วางจำหน่าย ได้รับการตอบรับจากนักอ่านชาวญี่ปุ่นเป็นจำนวนมาก อีก 2 ปีต่อมา มีการรวมเล่มเป็นหนังสือการ์ตูนจำนวน 10 เล่ม และนำเสนอในรูปแบบของละครเวที (stage play) ด้วย ความนิยมอย่างถล่มทลายในญี่ปุ่นทำให้ กุหลาบแวร์ซายส์ ได้รับการนำมาดัดแปลงเนื้อหาบางส่วนเพื่อผลิตเป็นภาพยนตร์การ์ตูนทางโทรทัศน์ (animation) โดยบริษัทโตเกียวมูฟวี่ (Tokyo Movie) จำนวน 40 ตอน ออกอากาศทางช่อง นิปปอนทีวี (Nippon TV) ระหว่างปี 2522 ถึง 2523 และประสบความสำเร็จอย่าง

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำกลุ่มวิชาวิทยุและโทรทัศน์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สูงอีกเช่นกัน ต่อมา ในปี 2526 *กุหลาบแวร์ซายส์* ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ และเป็นการ์ตูนญี่ปุ่นเรื่องแรกที่ถูกจัดจำหน่ายในอเมริกาเหนือ จากนั้น ทั้งหนังสือการ์ตูนและภาพยนตร์การ์ตูนทางโทรทัศน์เรื่องนี้ก็โด่งดังและสร้างความประทับใจให้ผู้อ่านผู้ชมทั่วโลก และแม้ว่าภาพยนตร์ *เลดี้ ออสการ์ (Lady Oscar)* ที่สร้างขึ้นในภายหลังจะถ่ายทำในสถานที่จริงและใช้นักแสดงชาวตะวันตกจะไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากบทภาพยนตร์แตกต่างจากการดัดแปลงฉบับมาก แต่ก็ถือเป็นอีกหนึ่งผลงานที่สะท้อนว่า *กุหลาบแวร์ซายส์* ดังไกลไปถึงอีกฝั่งหนึ่งของโลกเลยทีเดียว

เรื่องราวถูกเล่าข้ามสื่อที่หลากหลาย...ข้ามเวลามาถึงปัจจุบัน

ไม่เฉพาะหนังสือการ์ตูน (comic book) ละครเวที (stage play) ภาพยนตร์การ์ตูนทางโทรทัศน์ (animation) และภาพยนตร์ (movie) เท่านั้น แต่เรื่องราวของ *กุหลาบแวร์ซายส์* ยังบอกเล่าข้ามสื่อ (transmedia) ต่างๆ ที่หลากหลายตามมากอีกมากมาย ทั้งภาพวาด หนังสือนิทานสำหรับเด็ก ตุ๊กตา ของใช้ ของที่ระลึก คลิปวิดีโอ เรื่องสั้นที่แต่งขึ้นใหม่จากโครงเรื่องเดิมตามจินตนาการของผู้อ่าน (fan fiction) การแต่งตัวเลียนแบบตัวละคร (costume play/cosplay) ของกลุ่มแฟนคลับ (fan club) ทั้งในญี่ปุ่นและต่างประเทศ ที่ยังคงมีให้เห็นในปัจจุบัน และยังไม่มีท่าทีว่าจะหยุดนิ่งหรือเลือนหายไปตามกาลเวลา เห็นได้ชัดจากการจัดงานครบ 40 ปี *กุหลาบแวร์ซายส์* ที่พิพิธภัณฑ์ศิลปะโซโกะ (Sogo Museum of Arts) ในเมืองโยโกฮาม่า ประเทศญี่ปุ่น เมื่อปี 2556 ได้รับความสนใจจากชาวญี่ปุ่นและสื่อมวลชนต่างประเทศอย่างล้นหลาม และที่สำคัญ การสื่อสารเรื่องราวของ *กุหลาบแวร์ซายส์* ก็ยังส่งผ่านช่องทางการของสื่อที่หลากหลายและทันสมัยเป็นระยะในปัจจุบัน ทั้งไลน์ น้าอุ่นเอดิชั่น *กุหลาบแวร์ซายส์* เกมปาจิงโกะ (Pachinko) รวมถึงสติ๊กเกอร์ไลน์ในเวอร์ชันสากล (global edition) ด้วย คำถามที่ชวนสนทนาก็คือ มีอะไรใน *กุหลาบแวร์ซายส์* ที่ทำให้เรื่องราวนี้ส่งผ่านกาลเวลามาจนถึงวันนี้ได้

ภาพที่ 2: หนังสือนิทานสำหรับเด็ก และสติ๊กเกอร์ไลน์ เอดิชั่น *กุหลาบแวร์ซายส์*

เนื้อหาเข้มข้น การนำเสนอดึงดูดใจ

ริโยโกะ อิเคดะ (Riyoko Ikeda) วางโครงเรื่อง (plot) ที่แปลกใหม่ เต็มไปด้วยความขัดแย้ง (conflict) ที่คาดไม่ถึง แต่สมเหตุสมผล ทั้งในแง่ของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในช่วงปฏิวัติฝรั่งเศส (The French Revolution) ที่เป็นฉากหลังของเรื่อง นิสัยใจของตัวละคร (character) ที่มีทั้งข้อดีข้อด้อยเหมือนคนทั่วไป ตอนย่อยแต่ละตอนมีการปูพื้น (set up) สถานการณ์ขัดแย้ง (conflict) จุดสุดขั้น (climax) และคลี่คลาย (resolution) ที่แบ่งสัดส่วนได้อย่างลงตัว สร้างสถานการณ์ได้น่าสนใจทุกตอน เรื่องราวมีหลายแง่มุม ทั้งความสวยงาม น่ารัก ความตื่นเต้น ตึงเครียด หดหู่ และอีกเหิม แต่รักษาแก่น (theme) ของเรื่องไว้ได้อย่างมีเอกภาพ

ด้านการนำเสนอ ผู้เขียนดูจะรู้ใจผู้ฟังด้วยกันเป็นอย่างดี จึงออกแบบตัวละคร และวาดภาพลายเส้นได้อย่างสวยงาม ทั้งดวงตา รูปร่าง เสื้อผ้า ท่วงท่าการเคลื่อนไหว เป็นตัวแทนของบุคลิกภาพแบบพิเศษที่ต้องตาตรึงใจผู้พบเห็น โดยเฉพาะผู้อ่านสตรี แม้ภาพนั้นจะมีสัดส่วนที่ผิดเพี้ยนไปจากความจริงตามแนวทางการเขียนการ์ตูนแบบญี่ปุ่น เช่น มีดวงตากกลมโตเป็นประกาย และช่วงขาเรียวยาวกว่าปกติ แต่รูปลักษณ์เช่นนี้กลับสื่อสารไปถึงอารมณ์ของผู้อ่านได้อย่างลึกซึ้ง ในลักษณะชวนฝัน (fantasy) เป็นการนำพาผู้อ่านให้หนี (escape) โลกของความจริงไปชั่วขณะ เมื่อผนวกเข้ากับภาพเชิงสัญลักษณ์ (symbolic images) ที่สอดคล้องกับเหตุการณ์ในเรื่องแล้ว ตัวละครเอกของเรื่องที่มีบุคลิกภาพแบบในอุดมคติของผู้หญิงส่วนใหญ่ อย่าง “ออสการ์” “อังเดร” “แฟร์ซอง” และพระนาง “มารี อังตัวเน็ต” ที่แม้เป็นเพียงแคภาพวาด ก็สามารถทำให้ผู้คนในโลกแห่งความจริงหลงใหลได้อย่างไม่น่าเชื่อ

เรื่องราวที่เต็มไปด้วยความขัดแย้ง...ทว่าลงตัว

เรื่องราวของการ์ตูนเรื่องนี้ เต็มไปด้วยความขัดแย้ง (conflict) ในหลายประเด็น ซึ่งบางประเด็นก็มีความขัดแย้งซ้อนกันอยู่หลายชั้น ดังนี้

1. ร่างบอบบางในชุดทหารที่งามสง่า: “ออสการ์ ฟรังซัวส์ เดอ จาร์เจ” คือ บุตรสาวของนายพล “จาร์เจ” ที่ถูกเลี้ยงดูมาอย่างผู้ชาย เพื่อให้เติบโตในเส้นทางของนายทหาร ถือเป็นความขัดแย้งหลักของเรื่องในด้านความรัก (love interest) แทนที่หญิงสาวใบหน้านางงามอย่าง “ออสการ์” จะได้สวมใส่ชุดราตรี ได้แต่งงาน และมีลูกเหมือนผู้หญิงทั่วไป แต่เธอกลับต้องสวมชุดทหาร ต้องขี่ม้า ยิงปืน ฟันดาบ เสี่ยงตายในสนามรบ เพื่อแสดงออกซึ่งความนับถือในตัวพ่อของเธอ และไม่สามารถเปิดเผยความเป็นหญิงต่อ “แฟร์ซอง” ทหารหนุ่มชาวสวิสเดนที่เธอมีใจให้ในช่วงแรกได้ อย่างไรก็ตาม ภายใต้อุปกรณ์ชุดทหารที่สง่างามดูชายชาตรีนั้น ก็ซ่อนความอ่อนโยน และอ่อนไหว ในฐานะผู้หญิงคนหนึ่งไว้ภายในด้วยเช่นกัน

2. **ผู้นำทัพที่เป็นผู้หญิง:** ช่วงแรกของเรื่อง “ออสการ์” เป็นหัวหน้ากองทหารรักษาพระองค์ ต้องวางแผน ออกคำสั่งให้ผู้ชายหลายสิบคนปฏิบัติหน้าที่ในการปกป้องพระนางมารี อังตัวเน็ต ด้วยความกล้าหาญและเด็ดเดี่ยว ในช่วงท้ายเรื่อง เธอต้องเป็นหัวหน้ากองทหารราบที่ไม่ได้รับการยอมรับเนื่องจากเป็นหญิง แต่สิ่งที่ทำให้ทหารทุกนายยอมรับในตัวเธอไม่ใช่ฝีมือในการต่อสู้ แต่กลับเป็นความอ่อนโยน ความนับถือในความเป็นมนุษย์ที่มีให้ลูกน้องทุกคนด้วยความจริงใจ และในที่สุด “ออสการ์” ก็ขึ้นมาทำหน้าที่ปลุกกระสุนปืนต่อสู้กับอีกฝ่ายจนเสียชีวิตในสนามรบ

3. **ความรักต่างชนชั้น:** ในท้ายที่สุด “ออสการ์” บุตรีขุนนางผู้สูงศักดิ์ กลับได้พบรักแท้กับ “อังเดร” เพื่อนชายที่โตมาด้วยกัน แต่เป็นแค่คนเลี้ยงม้าผู้ต่ำต้อย ในคฤหาสน์จาร์เจ และเป็นผู้โต้แย้งกับบัญชาของเธอในกองทหารราบด้วย อย่างไรก็ตาม “อังเดร” ผู้ต่ำต้อยนี้ก็อยู่เคียงข้าง ช่วยเหลือ ปกป้อง “ออสการ์” ผู้มีฝีมือ เก่งกว่า สุภาพบุรุษที่สุภาพกว่า และมุ่งปกป้องผู้อื่นจากสถานการณ์คับขัน ได้ทุกครั้ง

4. **การทำผิดต่อจารีตประเพณี:** ความรักของ “ออสการ์” กับ “อังเดร” ไม่ได้รับการยอมรับจากผู้เป็นพ่อ แต่ทั้งสองก็ได้เสียกันโดยไม่มีพิธีแต่งงาน ในภายหลัง “ออสการ์” ยังละทิ้ง “ยศถาบรรดาศักดิ์” ของตน เพื่อร่วมต่อสู้กับ “อังเดร” และประชาชนชาวฝรั่งเศสด้วย นอกจากนี้ ยังมีเรื่องการลักลอบคบหากันระหว่างพระนาง “มารี อังตัวเน็ต” ราชนิฝรั่งเศสกับท่านเคานต์ “แฟร์ซง” ทหารหนุ่มรูปงามชาวสวีเดน ซึ่งถือเป็นการทำผิดทางจารีตที่รื้อแรงมากอีกประการหนึ่ง

5. **คู่สมรสที่ไม่สมกัน:** พระสิริโฉมที่งดงาม สดใส ของพระนาง “มารี อังตัวเน็ต” มีความแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับพระวรกายที่อ้วนเตี้ยของ “พระเจ้าหลุยส์ที่ 16” ขณะที่ท่านเคานต์ “แฟร์ซง” มีรูปลักษณะที่งดงามราวเทพบุตร

6. **บทบาทกับวัยไม่สอดคล้องกัน:** ด้วยวัยเพียง 11 ปี พระนาง “มารี อังตัวเน็ต” ต้องจากพระมารดาและถิ่นกำเนิดที่ออสเตรีย มาอภิเษกสมรสกับพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 แบบคลุมถุงชน

7. **ช่องว่างระหว่างชนชั้น:** ความหรูหราฟุ้งเฟ้อของพระนาง “มารี อังตัวเน็ต” และขุนนางในพระราชวังแวร์ซายส์ กับความอดอยากยากแค้นของประชาชนฝรั่งเศส

8. **ผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง:** ความขัดแย้งระหว่างราชินีฝรั่งเศสและขุนนางชั้นสูงกับประชาชน ที่สะสมเรื่อยมา จนมาปะทุในช่วงท้ายของเรื่อง ถือเป็นการขัดแย้งสำคัญของแกนเรื่องที่น่าไปสู่การแก้ไขปัญหาด้วยการปฏิวัติ (revolution)

การปฏิวัติฝรั่งเศส: ฉากยิ่งใหญ่ อลังการของเรื่อง

ตัวเอกของเรื่องมีชีวิตอยู่ในช่วงปี ค.ศ. 1755 ถึง 1793 ซึ่งครอบคลุมช่วงเวลาของการปฏิวัติฝรั่งเศส (The French Revolution) ที่เกิดขึ้นจริงในปี ค.ศ. 1789

การนำเหตุการณ์ปฏวัติตั้งกล่าวมาเป็นฉากหลักของเรื่องถือเป็นจุดแข็งที่ทำให้ผู้อ่านได้สัมผัสถึงเรื่องราวที่น่าสนใจหลายข้อ ดังนี้

1. *ความงดงามหรูหราแบบพาฝัน (fantasy)*: ฉากของเรื่องในช่วงต้นแสดง ความรุ่งโรจน์ของฝรั่งเศสในรัชสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 15 โดยนำเสนอผ่านอำนาจในการปกครองของพระมหากษัตริย์ กองทัพทหาร และบรรดาเหล่าขุนนางที่แต่งกายด้วยชุดหรูหรา งามสง่า รวมถึงพระราชวังแวร์ซายส์ ที่วิจิตรงดงามตระการตาไม่ต่างกับเทพนิยายหรือนิทานพื้นบ้านของไทยที่มักนำเราไปสู่โลกของเจ้าชายเจ้าหญิง ที่มีรูปแบบชีวิตสวยหรูอย่างที่มนุษย์ธรรมดาไม่อาจสัมผัสได้ในชีวิตจริง

2. *การเมืองการปกครองกับภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศ*: ฉากของเรื่องในช่วงกลางและช่วงท้าย ชี้ให้เห็นความอดอยากแร้นแค้นของประชาชนชาวฝรั่งเศสที่เป็นผลพวงจากการปกครองที่ไม่มีประสิทธิภาพ ประชาชนต้องเสียภาษีให้ผู้ปกครองในอัตราสูง ต้องทนใช้ชีวิตที่ลำบากแสนสาหัสโดยไม่สามารถเรียกร้องอะไรได้ ในขณะที่พระนาง “มารี อังตัวเน็ต” และขุนนางใช้เงินในท้องพระคลังอย่างสุรุ่ยสุร่าย รวมถึงพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ที่ไม่สามารถแก้ไขวิกฤติของประเทศให้ดีขึ้นได้ ประเด็นทางการเมืองและภาวะความไม่เป็นธรรมที่ประชาชนประสบนี้เป็นเรื่องราวร่วมสมัยที่ยังคงพบเห็นได้ในหลายสังคม ทำให้ผู้อ่านมีอารมณ์ร่วมไปกับตัวละครในเรื่องได้ไม่ยาก

3. *พลังของประชาชน*: จุดสุดขั้น (climax) ของเรื่องก็คือ การลุกฮือขึ้นต่อต้านการปกครองระบอบกษัตริย์ของประชาชนด้วยการนำของโรเบสปีแอร์ (Maximilien de Robespierre) และกลุ่มปัญญาชนที่ค่อยๆ เผยแพร่แนวคิดเรื่องเสรีภาพ เสมอภาพ และภราดรภาพ ไปสู่ประชาชนชาวฝรั่งเศส จนก่อตัวเป็นแรงขับเคลื่อนในการรวมพลังโค่นล้มอำนาจที่ยิ่งใหญ่จนสำเร็จได้ “อังเดร” ที่เคยยอม “ออสการ์” ก็เลือกอยู่ฝ่ายประชาชน ส่วน “ออสการ์” ก็หันหลังให้ผู้เป็นพ่อที่จงรักภักดีต่อราชวงศ์อย่างมั่นคง และกล่าวลาเพื่อนรักอย่างพระนาง “มารี อังตัวเน็ต” ที่ตนเคยปกป้องในฐานะทหารองครักษ์มายาวนาน เพื่อไปร่วมต่อสู้กับอังเดรและประชาชนด้วย ฉากการต่อสู้ของชาวฝรั่งเศส ที่มักถูกยกย่องว่าเป็นการปฏิวัติประชาธิปไตยครั้งแรกของโลกสมัยใหม่ที่ทรงพลังนี้สร้างความอึกเขมให้ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

4. *ราชินีฝรั่งเศสถูกลงโทษด้วยการ “บั่นคอ”*: การดึงผู้ที่สูงศักดิ์อย่างพระนาง “มารี อังตัวเน็ต” และราชวงศ์มาสู่จุดที่ต่ำสุด ณ เครื่องประหาร “กิโยติน” ท่ามกลางเสียงตะโกนด่าทอของประชาชน ถือเป็นการหักมุมที่ส่งผลกระทบต่ออารมณ์ของผู้อ่านอย่างมาก หลายคนรู้สึกหดหู่ สะเทือนใจไปกับชีวิตที่พลิกผันของพระนาง ยิ่งตระหนักว่าทรงเป็นบุคคลที่เคยมีชีวิตอยู่จริงในประวัติศาสตร์ ก็ยิ่งมีอารมณ์ร่วมมากยิ่งขึ้น

กลิ่นอายของรสนิยมแบบรักเพศเดียวกัน

การ์ตูนญี่ปุ่นจำนวนมากไม่น้อยมีเรื่องเพศ (sex) เป็นองค์ประกอบสำคัญของโครงเรื่อง (plot) *กุหลาบแวร์ซายส์* ก็เช่นกัน แม้สาระสำคัญของเรื่องเป็นความรักระหว่างชายหญิง แต่ริโยโกะ อิเคดะ (Riyoko Ikeda) ก็ได้แฝงรสนิยมทางเพศแบบที่คอกการ์ตูนชาวญี่ปุ่นนิยมเรียกกันว่า “ยูริ” (yuri) หรือหญิงรักหญิงไว้ตลอดทั้งเรื่อง ที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ การให้ “ออสการ์” ซึ่งเป็นผู้หญิงมาแต่งกายเป็นชายสวมบทบาทของทหารที่เข้มแข็ง เก่งกาจ กล้าหาญ เด็ดเดี่ยว มีท่วงท่าสง่างามราวกับเทพบุตร แต่มีจิตใจอ่อนโยนจนเป็นที่หลงใหล ชื่นชมของตัวละครที่เป็นหญิงสาวเกือบทุกตัวในเรื่องมาประกบคู่กับตัวละครหญิงที่มีความเป็นผู้หญิงมากกว่า ทั้งฉากเต้นรำกับพระนาง “มารี อังตัวเน็ต” ฉากที่ต้องโอบกอด “โรซารี” เด็กสาวผู้บอบบาง และฉากจุมพิตหญิงสาวในงานหาคู่ให้ออสการ์ เพื่อประชดพ้อและแขกที่มาร่วมงาน นอกจากนี้ ยังมีภาพความสัมพันธ์ประเภท “ยาโอโย” (yaoi) แบบชายรักชายอยู่ด้วย แต่ไม่ชัดเจนเท่ากับแบบยูริ (yuri) เห็นได้จากฉากที่ “ออสการ์” ในชุดทหารที่มีรูปลักษณ์กระเดียดมาทางเพศชายมากกว่าเพศหญิงมาอยู่ใกล้ชิดตัวละครชายอื่นๆ ที่มีความเป็นชายมากกว่า ทั้ง “อังเดร” “โจโรเดล” และ “อลัน” ความสัมพันธ์ในสองลักษณะนี้ถือเป็นเรื่องราวที่ฉีกแนว ไม่ซ้ำซากจำเจดึงดูดให้ผู้อ่านและผู้ชมติดตามความคืบหน้าของตัวละครไปตลอดเรื่อง

ภาพที่ 3: ตัวอย่างภาพที่แฝงนัยความสัมพันธ์แบบยูริ (yuri) หรือหญิงรักหญิง ของตัวละครในภาพยนตร์แอนิเมชันและหนังสือการ์ตูนเรื่อง *กุหลาบแวร์ซายส์*

สตรีนิยม (feminism) ที่กลมกล่อม

อาจกล่าวได้ว่า ริโยโกะ อิเคดะ (Riyoko Ikeda) ซึ่งเป็นผู้หญิง ได้ตั้งใจใส่แนวคิดเรื่องสตรีนิยม (feminism) เข้าไปในเรื่องนี้อย่างเต็มที่ เธอได้สร้างให้ตัวละครหญิงมีบทบาทมากกว่าตัวละครชายอย่างมาก ทั้งในแง่สีสันของตัวละครและความถี่ในการปรากฏตัว ไม่ว่าจะเป็นตัวละครเอกของเรื่องอย่าง “ออสการ์” สาวสวยในคราบบุรุษผู้เก่งกาจ พระนาง “มารี อังตัวเน็ต” เจ้าหญิงโฉมงามผู้อ่อน

ต่อโลก แม้กระทั่งตัวร้ายของเรื่องในตอนย่อยแต่ละตอนก็เป็นผู้หญิงเกือบทั้งหมด ได้แก่ มาตาม “คูร์บารี” สนมเอกคนโปรดผู้กุมหัวใจพระเจ้าหลุยส์ที่ 15 มาตาม “โพลิกแนค” พระสหายผู้ครอบงำพระนาง “มารี อังตัวเน็ต” และชักนำให้ลุ่มหลงในอบายมุข “แจน เดอ ลาม็อด” ผู้เฝ้าหาชีวิตที่หรูหราและริษยาราชีนีฝรั่งเศส

ตัวละครหญิงทุกตัวมีลักษณะเด่นที่แตกต่างกัน แต่สิ่งที่เหมือนกันก็คือการไม่ยอมจำนนต่อสิ่งที่ตนคิดว่าอยู่ยงดิฐรม มีความกล้าหาญที่จะลุกขึ้นสู้เพื่อสิ่งที่ตนพึงได้รับ แม้จะเป็นสิ่งที่ผิดจารีต (tradition) และบรรทัดฐาน (norm) ของสังคมยุคนั้น “ออสการ์” ชื่อสัตย์ต่อหัวใจตัวเอง เลือกเพศวิถี (sexuality) ที่เธออยากเป็น เธอกล้าสวมชุดราตรีเพื่อให้ได้เด่นรำกับผู้ชายที่เธอแอบมีใจให้ ยอมได้เสียกับ “อังเดร” ผู้ชายด้าด้อยที่เป็นรักแท้ ละทิ้ง “ยศถาบรรดาศักดิ์” ยอมสูญเสียพ่อและเพื่อนอย่าง พระนาง “มารี อังตัวเน็ต” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงการปกครองที่เชื่อว่าจะทำให้เพื่อนร่วมชาติมีชีวิตที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ได้ พระนาง “มารี อังตัวเน็ต” ก็ละเมิดจารีตอย่างร้ายแรงด้วยการแอบคบหากับ “แฟร์ซอง” ผู้ชายที่เธอรัก และเลือกใช้ชีวิตที่หรูหราเพื่อชดเชยความเหงาให้ตัวเอง “โรซารี” ยอมเสี่ยงเข้ามาแก้แค้นแทนแม่ที่ถูกรณมาฆของขุนนางชนตายถึงพระราชวังแวร์ซายส์ ส่วน “แจน เดอ ลาม็อด” ก็กล้าเป็นปฏิปักษ์กับราชินีฝรั่งเศสเพื่อถืบตัวเองจากความแร้นแค้น

สิ่งที่น่าสนใจอีกประการก็คือ ผู้เขียนนำความกล้าหาญ ความเป็นผู้นำ ไหวพริบ ปฏิภาณ ฝีมือการต่อสู้ ซึ่งมักถูกนำเสนอว่าเป็นคุณลักษณะเด่นของเพศชายมาโดยตลอด มาใส่ไว้ในตัวละครเอกหญิง ขณะที่ตัวละครชายกลายเป็นผู้ตามและถูกครอบงำอย่างชัดเจนในหลายกรณี เช่น พระจักรพรรดินี “เทเรซ่า” แห่งออสเตรีย พระมารดาของพระนาง “มารี อังตัวเน็ต” เป็นผู้นำประเทศที่มีวิสัยทัศน์ยาวไกล ส่งพระธิดาอันเป็นที่รักไปเป็นพระชายาของมกุฎราชกุมารฝรั่งเศสเพื่อขอสงบศึก “มาตามคูร์บารี” โสเภณีชั้นสูงที่กลายมาเป็นสนมเอกคนโปรด และมีอิทธิพลต่อพระเจ้าหลุยส์ที่ 15 อย่างมาก “ออสการ์” หัวหน้ากองทหารรักษาพระองค์ที่พันดาบและยิงปืนชนะผู้ชายทุกครั้งที่มีการประลองฝีมือ มีอำนาจเหนือผู้ชายที่มาหลงรักเธอ ทั้งในเรื่องงานและความรัก “แจน เดอ ลาม็อด” หญิงสาวกร้านโลกที่สามารถบงการสามีของเธอให้ทำทุกสิ่งตามต้องการได้ อย่างไรก็ตาม ริโยโกะ อิเคดะ (Riyoko Ikeda) ก็ไม่ได้ละทิ้งสิ่งที่มักถูกนำเสนอว่าเป็นคุณลักษณะเด่นของผู้หญิงไปจากตัวละครหญิงของเธอ เธอยังคงสร้างให้ตัวละครเอกที่เป็นหญิงมีรูปลักษณ์ที่งดงาม น่ารัก บอบบาง และอ่อนโยนอย่างมาก ในขณะเดียวกัน คุณลักษณะเหล่านี้ก็นำไปใส่ไว้กับตัวละครเอกที่เป็นผู้ชายด้วยเช่นกัน ทั้ง “อังเดร” “แฟร์ซอง” “อลัน” และ “โจโรเดล” ต่างก็มีรูปลักษณ์ที่งดงาม มีความอ่อนโยนต่อตัวละครหญิงในเรื่องทั้งสิ้น

ดูเหมือนริโยโกะ อิเคดะ (Riyoko Ikeda) พยายามสื่อสารกับผู้อ่านว่า ทั้งผู้หญิงและผู้ชายต่างก็มีคุณลักษณะเด่นทั้งสองด้านพร้อมๆ กันได้ ผู้หญิงสามารถเป็นผู้นำได้ ผู้ชายก็อ่อนโยนอ่อนไหวได้เช่นกัน ผู้หญิงเก่งไม่ได้ต้องการเหนือกว่า แต่ต้องการการยอมรับนับถือ เหมือนอย่างที่เราให้ความนับถือเพศชาย และความนับถือที่ขึ้นอยู่ของคุณลักษณะทางจิตใจเป็นสำคัญ ดังประโยคที่ “ออสการ์” พูดกับ “อังเดร” ในหนังสือการ์ตูนว่า “ความเชี่ยวชาญทางทหารนะ ไม่ใช่ความเป็นชายหรอกนะ ความอบอุ่นและใจดีของเพศชายต่างหาก ถึงจะดูเป็นผู้ชายที่พึ่งพาได้อย่างอบอุ่นใจ...”

มีการดูไม่ก็เรื่องที่สนุกและสามารถเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรมของผู้อ่านไปพร้อมกันได้ด้วย *กุหลาบแวร์ซายส์* ถือเป็นหนึ่งในนั้น หากเมื่อ 31 ปีก่อนไม่ได้เสพการ์ตูนเรื่องนี้ ผู้เขียนก็คงพัฒนาตัวเองไปตามแบบฉบับของซิลเดอเรลลา หรือไม่ก็เจ้าหญิงในเทพนิยายองค์ใดองค์หนึ่งเป็นแน่

บรรณานุกรม

ริโยโกะ อิเคดะ (2525), *กุหลาบแวร์ซายส์ 1-6*, กรุงเทพฯ: สยามอินเตอร์คอมมิก.
_____. (2554), *กุหลาบแวร์ซายส์* (ซีดี-รอม), ภาพยนตร์การ์ตูนแอนิเมชัน, โตเกียวมูฟวี่.
เด็กที่รอคอย (2558), *กุหลาบแวร์ซายส์ Thai Fan Club*, สืบค้นเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2558
จาก <https://www.facebook.com/กุหลาบแวร์ซายส์-Thai-Fanclub-1120530367963097/timeline/>